

Matematiikan opetuksen keskeiset tavoitteet yläkouluikäisten valmistavassa opetuksessa

Olemme valinneet opetussuunnitelman perusteiden 2014 tavoitteiden, sisältöjen ja hyvän osaamisen kuvausten pohjalta ne keskeiset tavoitteet, jotka ovat välttämättömiä jatkossa selviytymiselle niille, joilla ei ole aikaisempaa koulutaustaa.

Työryhmä: Anni Lampinen ja Päivi Kakko

19.4.2016

Sisällöt	Tavoitteena on, että oppilas ...	Työtapoja ja välineitä
<p>Opiskelutaidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vastuunottaminen • Omatoimisuus • Opiskeluvälineet 	<ul style="list-style-type: none"> • oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan, huolehtii kotitehtävistään ja oppimisvälineistään • oppii ottamaan vastuuta omasta oppimisprosessistaan • ymmärtää oman toimintansa vaikutuksen omaan oppimiseen • oppii käyttämään toimintamateriaaleja, vihkoa, kirjaa, viivainta jne. 	
<p>Ajattelun taidot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ominaisuudet ja niiden havainnointi • Ominaisuuksien vertailu • Järjestykseen asettaminen • Muutos • Yksinkertainen päättely 	<ul style="list-style-type: none"> • oppii kuvailemaan ja nostamaan esille eri ominaisuuksia konkreetista maailmasta, kuvista ja luvuista • oppii vertailemaan • oppii luokittelemaan, käyttämään ylä- ja alakäsitteitä • oppii näkemään muutoksia • oppii joitakin päättelytaitoja • oppii kuvailemaan päättelyään eri tavoin 	<p>Konkreettisen maailman ja oman ajattelun kuvailemista harjoitellaan ensin puhumalla ja välineiden avulla, sitten piirtämällä ja kirjoittamalla. Varataan paljon aikaa, koska kielitaidon kehittyminen ja ajattelun taidot ovat tärkeitä kaikkien sisältöjen oppimisessa.</p> <p>Oppiaineet: S2, kuvaamataito, matematiikka, biologia, fysiikan ja kemian aihepiirit</p> <p>Välineitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arjen esineitä ja kuvia arjen esineistä • loogiset kokoelmat, esim. loogiset palat • pelejä: esim. Arvaa kuka, dominot, lautapelit, Kimble, Set

Luvut ja laskutoimitukset	Tavoitteena on, että oppilas ...	Työtapoja ja välineitä
Lukukäsite: Luonnolliset luvut		
Lukualue 0 – 20 <ul style="list-style-type: none"> • Lukumäärä • Järjestysluku • Mittaluku • Lukujono ja lukusuora • Arvo • Arviointi • Lukujen ominaisuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa lukusanan, lukumäärän ja numeromerkinnän yhteyden suomen kielellä • osaa hajottaa ja koota lukuja eri tavoin • osaa järjestysluvut suomen kielellä ja ymmärtää järjestysluvun käsitteen • ymmärtää pituuden, tilavuuden ja massan käsitteen • ymmärtää mittaamisen periaatteen (kuinka moninkertainen mitattava pituus on valittuun yksikköön verrattuna) • tuntee keskeisimmät pituuden (km, m, cm ja mm), tilavuuden (vetomitat: l ja dl) ja massan (kg ja g) yksiköt • osaa mitata pituuksia, tilavuuksia ja massoja • tutustuu yksinkertaisiin murtolukutilanteisiin, joita tarvitaan mittaamisessa, esim. puoli litraa, puoli metriä, neljäsosa, varttitunti • osaa jatkaa lukujonoja, vertailla lukuja ja sijoittaa ne lukusuoralle • ymmärtää rahan käsitteen ja osaa käyttää rahaa arkielämässään • oppii arvioimaan lukumääriä • oppii arvioimaan tuloksen oikeellisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> • Lukujen 2 – 10 hajotelmat värikiekoilla, piirtämällä ja kirjoittamalla • Lukumäärien laskeminen ryhmittäin esineillä ja visuaalisena mallina • Viiden voiman käyttäminen lukujen kokoamisessa ja hajottamisessa: helminauhat ja visuaaliset mallit • Lukusuorat • Rahat • Värisauvat • Vetomitat

Luvut ja laskutoimitukset	Tavoitteena on, että oppilas ...	Työtapoja ja välineitä
Lukualue 0 – 100	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää 10-järjestelmän paikkajärjestelmänä • osaa koota ja hajottaa lukuja monella eri tavalla toimintamateriaaleilla, piirtämällä ja kirjoittamalla • osaa muutamia yksinkertaisia lukujen ominaisuuksia, esim. lukujen vertailu, yksi- ja kaksinumeroiset luvut ja jaollisuus (jakaminen kahteen yhtä suureen osaan) • osaa lukujonoja, osaa luetella lukuja eteen- ja taaksepäin annetusta luvusta toiseen, osaa askeltaa eripituisilla askelilla, osaa kertolaskuun tarvittavat monikerrat, esim. 0, 2, 4, 6, ..., 100 	<ul style="list-style-type: none"> • Kymmenjärjestelmän havainnollistaminen kymmenjärjestelmävälineillä ja paikkapohjalla • Sataruudukko • Satahelminauha ja lukusuorat • Rahat
Lukualue 0 - 1000	<ul style="list-style-type: none"> • osaa koota ja hajottaa lukuja • osaa analogioiden avulla siirtää aiemmin oppimansa suuremmalle lukualueelle 	<ul style="list-style-type: none"> • Kymmenjärjestelmävälineet ja paikkapohja • Lukusuorat • Rahat
Murtoluvut ja desimaaliluvut	<ul style="list-style-type: none"> • tutustuu murtolukuihin • tutustuu desimaalilukuihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Murtokakut • Kymmenjärjestelmävälineiden desimaaliosat • Eurot ja sentit

Luvut ja laskutoimitukset	Tavoitteena on, että oppilas ...	Työtapoja ja välineitä
Yhteen- ja vähennyslasku	<ul style="list-style-type: none"> • osaa lukualueen 0 – 20 yhteen- ja vähennyslaskut sujuvasti • osaa lukualueen 0 – 100 yhteen- ja vähennyslaskut päässä laskuna • ymmärtää yhteen- ja vähennyslaskun käänteisyyden 	<ul style="list-style-type: none"> • Munakennot tms. 10-järjestelmään strukturoitu materiaali
Yhteen- ja vähennyslaskun soveltaminen: <ul style="list-style-type: none"> • Yhteismäärä ja osa yhteismäärästä • Muutos • Vertailu • Yhden ja useamman askeleen tehtävät 	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kuulemansa tai lukemansa sanallisesti annetun yksinkertaisen tehtävän: osaa mallintaa tehtävän esineillä ja/tai piirroksilla sekä sanallisesti • löytää kysymyksen ja osaa vastata siihen • osaa kirjoittaa lausekkeen tai yhtälön • osaa ratkaista tehtävän • osaa laatia lausekkeena annettuun tehtävään sanallisen esimerkin 	Samoja välineitä kuin yllä

Luvut ja laskutoimitukset	Tavoitteena on, että oppilas ...	Työtapoja ja välineitä
Kertolasku <ul style="list-style-type: none"> • toistettuna yhteenlaskuna Jakolasku <ul style="list-style-type: none"> • sisältöjakolasku • ositusjakolasku 	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kertolaskun käsitteen • osaa kertotaulut • osaa soveltaa kertolaskua yksinkertaisissa arjen tilanteissa ja sanallisissa tehtävissä • ymmärtää sisältö- ja ositusjakolaskun käsitteen • osaa soveltaa jakolaskua yksinkertaisissa arjen tilanteissa ja sanallisissa tehtävissä • ymmärtää jakolaskun yhteyden muihin laskutoimituksiin 	Samoja välineitä kuin yllä
Allekkainlasku <ul style="list-style-type: none"> • yhteenlasku • vähennyslasku • kertolasku 	<ul style="list-style-type: none"> • oppii laskemaan allekkainlaskuja 	

	Tavoitteena on, että oppilas ...	Välineitä
Geometria ja hahmottaminen <ul style="list-style-type: none"> • Orientoituminen tilaan ja tasoon • Tasokuvioita ja kappaleita 	<ul style="list-style-type: none"> • osaa rakentaa mallista kolmiulotteisia rakennelmia kuutioista • osaa rakentaa/piirtää mallista kuvioita • osaa piirtää yksinkertaisia karttoja kolmiulotteisesta maailmasta esim. omasta luokasta, koulun pihasta • tutustuu tavallisimpiin tasokuvioihin ja kappaleisiin sekä osaa luokitella niitä yksinkertaisten ominaisuuksien mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Kuutiot • Toisiinsa liitettävät kuutiot • Värisauvat • Geolauta • Peili • Mosaiikkipalat • Muovailuvahaa • Tangram-palat • Geometrinen kappaleiden mallit • Pelejä: Nikitin, Tridio, Peilipeli, Digit, Fitz • GeoGebra peruskäsitteiden opettamisessa
Aika: vuodenajat, kuukaudet, vuorokausi, kello	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee vuodenajat, kuukaudet ja vuorokauden ajat suomeksi • osaa sekä analogiset että digitaaliset kellonajat 	<ul style="list-style-type: none"> • Analoginen ja digitaalinen kello
Taulukot ja diagrammit	<ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä yksinkertaisia taulukoita ja (pylväs)diagrammeja • osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja mm. lukujärjestyttä ja aikatauluja 	